

Overheid dwingt cruciale standaarden niet af

Gepubliceerd: Vrijdag 20 november 2009

Auteur: Brenno de Winter

Het Forum Standaardisatie meet tegenwoordig met twee maten. Door de meest basale open standaarden toch niet af te dwingen, dreigt de overheid afhankelijk te blijven van enkele spelers in de markt.

Aanleiding voor de onvrede is de uitvoering van het actieplan NOiV, waarbij open standaarden de norm zijn. Een overheidsorganisatie die toch anders kiest heeft iets uit te leggen. Nu blijkt dat slechts voor een handje vol standaarden dit beleid daadwerkelijk geldt, want de meest belangrijke gaan niet worden afgedwongen.

Lijsten Forum Standaardisatie

Het [Forum Standaardisatie](#) is verantwoordelijk voor het maken van een lijst van open standaarden, waarvoor het regime “pas toe of leg uit” geldt. Hierop staan bijvoorbeeld het Open Document Format, PDF/A, de afbeeldingsformaten PNG en JPEG, diverse overheidsstandaarden voor het uitwisselen van informatie en bijvoorbeeld ook twee beveiligingsnormen.

Deze week werden aan de lijst nog drie standaarden [toegevoegd](#) (PDF 1.7, SAML en Web Services for Remote Portlets).

Maar op de lijst ontbreken veel basale standaarden. Zo missen bijvoorbeeld de internetprotocollen IP versie 4 en 6, TCP en UDP, protocollen om karakters goed op het scherm te zetten, e-mailstandaarden (SMTP, POP3 en IMAP) of LDAP als protocol om een directory te bouwen.

Opmerkelijk genoeg heeft het Forum Standaardisatie deze wel recentelijk op een lijst gezet, maar is dat een lijst met “gangbare standaarden”. Daarvoor geldt dus dat ze niet verplicht of afdwingbaar zijn.

Afhankelijkheid van leveranciers

Het probleem van de twee lijsten is dat de gangbare standaarden toch te negeren zijn. Daardoor kunnen gesloten oplossingen toch gekozen worden. Hierdoor ontstaat met bijvoorbeeld e-mail of een directory toch een afhankelijkheid. Het actieplan moest dat nou juist doorbreken.

“Zolang er een separate lijst kan bestaan van standaarden, die niet aan het bindende principe van 'pas toe of leg uit' onderworpen zijn, ligt er een bom onder het in het actieplan geëiste 'level playing field'”, vreest Marc Vloemans, voorzitter van de belangenvereniging voor leveranciers van open oplossingen OSSLO. “Dat sluit open leveranciers potentieel uit en het plan zal schiet hierdoor tekort.”

Afdwingen niet nodig

“De pas-toe-of-leg-uit lijst is bedoeld om focus te krijgen op open standaarden met een overheidsbrede impact op interoperabiliteit en waarvoor is afgesproken dat overheden die moeten toepassen en waarvoor ze zich moeten verantwoorden, indien ze daarvan afwijken”, reageert Esther Benschop van het verantwoordelijk Ministerie van Economische Zaken. “Het gaat hierbij om standaarden die er toe doen tbv. interoperabiliteit en leveranciersafhankelijkheid en waarvoor extra actie nodig is (o.a. bestuurlijk, ketenbrede afspraken, uitvoering).”

Open deur standaarden

FS-20091216.06A

Dat er nu een aantal grotere standaarden buiten de lijst dreigen te vallen is volgens haar niet zo vreemd. “Het betreft open standaarden die al op veel boodschappenlijstjes voorkomen van (overheids)organisaties die op dit gebied voorop lopen”, stelt Benschop dan ook. “Dit zijn standaarden waarover geen discussie bestaat over de openheid en waarbij er van wordt uitgegaan dat die standaarden ook automatisch breed worden toegepast en een pas-toe-of-leg-uit regime voor die standaarden niet nodig is.

"Dit heeft geresulteerd in een lijst met "gangbare" open standaarden (de zogenaamde open open-deur standaarden)", meldt EZ.

Die reactie is opmerkelijk, omdat bij de specificaties voor de omstreden GOUD-desktop de keuze sterk werd beïnvloed door bijvoorbeeld het gebruik van Microsoft Active Directory in plaats van LDAP, waardoor het kiezen van een niet-Windows-desktop nagenoeg onmogelijk is. Ook blijkt de lijst met vanzelfsprekende standaarden vreemde keuzes te hebben. Zo wordt een lans gebroken voor het inmiddels gekraakte MD5 als controle getal, waarbij wel het risico wordt onderkend maar geen alternatief is gekozen.

Tijd voor actie

Vloemans is van mening dat het tijd voor ingrijpen is, want van level playing field is volgens hem geen sprake. “Vertaald betekent het woord 'level' in het Nederlands 'vlak', niet hellend vlak!”, zegt hij ook geagiteerd. “Misschien wordt het tijd dat NOiV even gaat praten met het Forum Standaardisatie.”

Ook de SP reageert geïrriteerd. “Hoe moeilijk kan het zijn? Iets is open of het is het niet. Je bent ook niet een beetje zwanger”, verzucht kamerlid Arda Gerkens. Ze zegt bezorgd te zijn en ook te vrezen dat het de overheid maar niet de afhankelijkheid van leveranciers weet te doorbreken. “Ik zie het nut niet van twee lijsten in en daarom zal ik maar weer om opheldering gaan vragen.”

De kritiek van de SP hoeft niet aan dovemans oren gericht te zijn, want het ministerie ziet nog wel mogelijkheden om in te grijpen als het nodig is: “Mocht blijken dat sommige standaarden van de lijst niet breed gebruikt worden kan overwogen worden om specifieke standaarden van die lijst voor te dragen voor de pas-toe-of-leg-uit lijst.”

Uit: Digitaal Bestuur

23 november 2009

door: Arda Gerkens

Afgelopen week meldde Webwereld dat het Forum Standaardisatie twee lijsten met standaarden hanteert. Eentje die moet en eentje die de voorkeur heeft. Op de lijst die moet, staan standaarden als JPG, ODF en PDF, redelijk gebruikelijke open standaarden. De meeste computergebruikers weten wel wat je bedoelt met deze termen. Maar op die andere staan protocollen om directories te bouwen en e-mailstandaarden. Deze noemt men de gangbare.

Voor de eerste lijst geldt dat zij vallen onder het regime van toepassen of uitleggen, omschreven in het mooie plan Heemskerk, Nederland Open in Verbinding. Voor het tweede geldt dat niet. En dat is vreemd.

Het College en Forum Standaardisatie bevorderen de digitale samenwerking (interoperabiliteit) tussen bedrijven, burgers en overheden, met de nadruk op standaardisatie. Die interoperabiliteit op basis van open standaarden is van groot belang. Zij zorgt ervoor dat we digitaal samen kunnen spreken, en dat er dus geen belemmeringen zijn in de digitale communicatie tussen burger en overheid. Zij zorgt voor de houdbaarheid van onze digitale bestanden en daarmee de digitale geschiedenis (tegenwoordig bijna alles). En als laatste maar niet minder belangrijk zorgt zij voor een gelijk speelveld tussen bedrijven, je voorkomt op die wijze de zogenaamde vendor lock in. College en Forum timmeren al een tijdje hard aan de weg, maar omdat het niet goed ging met de interoperabiliteit maakte staatssecretaris Heemskerk een goed plan om deze te bevorderen. Samen met College en Forum zouden de standaarden die zij vaststelden leidend worden en er voor zorgen dat de patstelling waar in we al jaren verkeren opgebroken zou worden. In dat licht bezien is het meer dan merkwaardig dat er met twee lijsten gewerkt wordt. Het ministerie van Economische Zaken stelt echter dat de gangbare lijst geen uitleg meer behoeft. De standaarden worden immers al vaak gebruikt. Maar dat kun je juist ook zeggen over standaarden als JPG. En, als het al vaak gebruikt wordt, dan moet het helemaal geen bezwaar zijn om beide lijsten samen te voegen. De argumenten kloppen dus niet en het blijft gissen naar de ware reden waarom er twee lijsten zijn.

Nederland Open in Verbinding was een digitaal revolutionair plan, waarmee de staatssecretaris in binnen- en buitenland lof kreeg. Dat was zeker verdiend. Maar twee jaar later moeten we concluderen dat het bij een goed plan dreigt te blijven. De werkelijkheid is weerbarstig en vraagt daadkracht van een bewindsman. Nu staat Heemskerk bekend als de staatssecretaris van zelfregulering. Maar als zelfregulering niet werkt, moet hij in durven grijpen. Een debacle dreigt van iets wat ooit een fantastisch plan leek te zijn. Staatssecretaris: ingrijpen!